

Krepimo odgovornost do dela in proizvodnje

Ob priliki, ko pregledujemo 9-mesečne uspehe in ugotavljamo vzroke za takšne ali drugačne rezultate poslovanja, je prav, da pogledamo tudi nekoliko širše. Prvo in tudi prav je tako, da se dogovarjamo in rešujemo svoje lastne probleme v delovni organizaciji. Vendar ti problemi niso vedno samo naši verigarški, temveč so to tudi problemi širše družbene skupnosti. In seveda tudi obratno smo del družbene skupnosti, in ko je le-ta v zagati, smo to tudi mi v naši Verigi. To pomeni, da družbena dogajanja vplivajo prav na vse njene posamezne dele, nihče ne more biti izoliran sam za sebe.

»Za skupnost so nevarne zlasti tiste težnje, ki imajo značaj ozkega gledanja samo na interese enega podjetja ali komune, ne pa na interese skupnosti kot celote. Takšne težnje povzročajo razne druge negativne pojave, kot je nelojalna konkurenca enega podjetja do drugega v državi ali na tujem, kot je neupravičeno dviganje cen in drugo, zlasti v primeru monopolnega položaja. — Osebe, ki tako ravna oziroma so nosilci takšne prakse, pa to prikrivajo z dozdnevnimi interesi njihovega kolektiva in podobnim.« — TITO.

Najnovejši rafal ukrepov je in ni presenečenje. Ni za vse, ki so že doslej resno jemali opozorila o nujnosti stabiliza-

cijskega ravnanja. Je pa za one, ki so vse doslej menili, da bo že kako, ki so gojili miselnost, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha.

Najnovejši stabilizacijski ukrepi so stvarnost, v kateri smo. Uspeh za nas vse in za sedanjo vlado bo, če bomo uspeli pripraviti svojim naslednikom trdnejša izhodišča za stabilizacijski boj.

Družba mora uresničiti dve nalogi. Poravnati moramo račune za minula leta, ko smo samopašno trošili lastna in spojena sredstva. Naučiti se moramo porabiti samo toliko, kolikor bomo ustvarili (in si sposoditi le toliko, kolikor bomo sposobni vrniti). Šele ko bomo vrnili dolgove tujini in ko bomo porabo spravili v stvarne okvire, bomo lahko začeli boj za večje blagostanje na realnih osnovah, na lastnem dohodku z vso možnostjo, da bomo uspeli. To pa pomeni več odrekovanja, mnogo več garanja ter tudi pomanjkanja — torej začasno tudi padec družbenega in osebnega standarda. Brez dramatičnosti in povsem stvarno si lahko obetamo »sedem suhih let«.

S tem se moramo sprijazniti. Samo ta pot vodi do trdnih samoupravnih temeljev bodočega blagostanja. Lahko bi seveda nadaljevali po starem in ravnali tako kot v minulih dveh letih. Najbrže ni nikomur do tega, da bi se takšna družbeno-

ekonomska gibanja nadaljevala. Zakaj ne, pa nam je jasno.

Hudo bo, zlasti prva leta, ko nas še pritiskajo dolgovi. Največ odrekovanja in tudi pomanjkanja bomo deležni prav drugo in še naslednjih nekaj let. Trdo bo šlo tudi še kasneje, kajti v zaostrenih gospodarskih razmerah, ko se bomo tudi na domačem trgu srečevali z dosti ostrejšo konkurenco (in manjšo plačilno sposobnostjo trga), bo treba za enak dohodek vložiti mnogo več truda in znanja. Trdo bo šlo tudi zato, ker zdaj vsi še niso pripravljeni sprejeti tolikšnega bremena. Sami sebi smo in še bomo največji nasprotnik v boju za stabilizacijo.

Vse te boje pa moramo izbojevati, ne le zaradi boljšega življenja, predvsem zaradi — samoupravljanja, ki je temelj našega družbenoekonomskega razvoja in torej tudi porok za večje blagostanje družbe in posameznika. Zanj smo se vsi vedno pripravljeni zavzeti — žal, prepogosto le z besedami. S tem da bomo izbojevali boj za nadaljnji razvoj na osnovi realnega dohodka, bomo za samoupravljanje in za vse, kar nam samoupravljanje pomeni, naredili največ, kar se sploh da narediti, čeprav bomo za to morali zategovati pas.

iz DE

Komercialno poslovanje

Tri četrtine leta je za nami, in ko delamo delni obračun našega dela tudi na področju sodelovanja naše DO navzven, kljub temu, da smo postavljene plane dosegli, ne moremo biti popolnoma zadovoljni. Nesolidnost oziroma neposlovnost je vse večja. Res je, da nismo edini, takšen način poslovanja je v Jugoslaviji že kar udomačen. Posebno tisti, ki imajo monopol na trgu, ki se je z uvoznimi omejitvami še povečal, ne razmišljajo preveč o tem, da bi bili v svojem poslovanju točni, solidni, kvalitetni, prijazni in še drugo, kar sodi k poslovnosti. Zakasnitve z dobavami so vse preveč običajne. Vse premalo razmišljamo o tem, da z zakasnitvijo napravimo nekemu škodo v proizvodnji in to zlepa ne pozabi tudi v situaciji, ko konjunktura pade, in je potrebno naročila iskati. Res je, da je mnogokrat razlog upravi-

čen, še večkrat pa ni nobenega opravičljivega vzroka. V poslovnem svetu se le malokrat poslužujemo zakonskih možnosti ob zakasnitvah in povzročeni škodi. Ni pa rečeno, da bo vedno tako. V poslovanju z zunanjim trgovcem kupci niso tako razumevali. Prav tu je naša slaba točka, saj postavjamo vse večji izvoznik. Zunanjetrgovinsko poslovanje je spremljano z veliko večjimi riziki kot poslovanje na domačem trgu.

V tozdu Verigarna se ob dobavah snežnih verig dobro spominjamo, da smo dobivali kot pogoj za dobavo ne mesece ali celo kvartale kot doma, pač pa je kupec postavljal uro prihoda kamiona na določeno mesto. Da ne govorimo o kvaliteti, opremljenosti in estetiki izdelkov. Vsaka najmanjša napaka je razlog za reklamacijo in v najboljšem primeru za odškodninski zahtevek. Dostikrat smo ob

tem nejevoljni in ni nam razumljivo, vendar vedeti moramo, da na zunanjem trgu konjunktura nihanja niso tako izrazita in visoke konjunktore, ko bi lahko nemoteno prodajali, ni bilo. Vedno se je pojavljala množica konkurentov in je imel kupec živahno paleto ponudnikov, pa še kupec je veliko bolj zahteven. V situaciji, v kakršni smo, bi morali izvozna naročila negovati in jim posvečati posebno pozornost. Še več, poizkušati bi morali kupca vezati na nas za daljši rok, da bi se njegova naročila čim večkrat ponovila. Pa pogledajmo, ali smo bili vedno takšni. Žal moramo reči, da ne. Strah, da bi kupca izgubili, da bi doživeli na določenem tržišču polom, je ostal največkrat v komerciali sami. Prevečkrat smo bili mnenja — bo že šlo. Vsi, do zadnjega transporterja, ki bo zapiral vagon s pošiljko, bomo morali

*Ob dnevu republike
čestitamo
vsem sodelavcem,
upokojencem,
našim vojakom in
poslovnim partnerjem
in želimo
delovnih uspehov*

**DPO, samoupravni organi,
vodstvo in uredništvo glasila**

vedeti, kako težko je bilo pridobljeno naročilo in kako se moramo do pošiljke obnašati. Zahtevnost tujih kupcev nam bo spremenila naše mišljenje in tudi odnos do izdelkov, potem bomo tudi na domačem trgu imeli prav takšen odnos. Kaj ne bi nekoč tudi samoupravljalec postavil vprašanje, ali je prav in pošteno, da na rampi nakladamo npr. korodirane elevatorske verige v vagon za kupca v Bolgariji. Ali se bo le-ta

prihodnjič odločil za nakup pri nas, ko bo imel na izbiri dvajset ponudnikov, ki mu bodo dali lepše izdelke. Premalo spoštujemo izdelek, ki smo ga ustvarili in ki smo ga potem z neprimerno embalažo razvrednotili. Veriga nemalokrat konča svojo pot v izložbah ali na policah veleblagovnic, pa če bo lepa, bo pritegnila pozornost kupca brez dodatne reklame.

Vinko Marzidovšek

Ob koncu tretjega četrletja

Za nami je že tretji periodični obračun in hitro se bližamo koncu leta. Navadno ob tem času že delamo ocene, kako bomo poslovno leto zaključili. Letos izgledi niso najboljši, saj ugotovljeni rezultat ob koncu tretjega četrletja ni ravno spodbuden. Gospodarjenje v sedanjih razmerah ni lahko, saj je odvisno od številnih zunanjih faktorjev.

Delovna organizacija Veriga Lesce je v obdobju devetih mesecev ustvarila 1.594 milijonov din celotnega dohodka, kar je 39 odst. več kot lani v istem obdobju. To pomeni 7 odst. presežanje planiranega prihodka. Od tega smo prodali na ekster-nem trgu za 979 milijonov din izdelkov, ostalo je interna realizacija. Tudi planirani obseg prodaje na trgu je bil presežen. Iz celotnega prihodka smo pokrili 988 milijonov din materialnih stroškov in 96 milijonov din amortizacije. Doseženi dohodek, v višini 510 milijonov din, je 26 odst. večji kot lani v istem obdobju in 3 odst. večji od planiranega. Zaradi spremembe zakona o amortizaciji moramo upoštevati primerljiv dohodek, na osnovi katerega uravnavamo tudi rast sredstev za osebne dohodke. Ta primerljivi dohodek je porastel 34 odst., kar pomeni še vedno zaostajanje za rastjo celotnega prihodka. Na to so vplivali zlasti naslednji vzroki:

— podražitve repromateriala se kažejo v odstopanjih dejanskih od planiranih cen, ki jih mesečno ugotovljamo, te so iz meseca v mesec večje. Pri uvoženi žici grede razlike na račun porasta tečaja dinarja, za domače dobave pa moramo poleg rednih cen plačati razne dodatke;

— podražitve energije so nas prizadele v znatni meri, saj smo velik koristnik;

— obračunana amortizacija je 60 odst. večja kot lani v istem obdobju;

— obresti od kreditov so 70 odst. večje kot lani in bodo do konca leta še porastle.

Vse to je vplivalo na manjši doseženi dohodek in ostanek čistega dohodka. Izkazani poslovni rezultat je manjši kot v prvem polletju. V juliju je bil obračun pozitiven, v avgustu in septembru pa negativen. Še zlasti vpliva na rezultat delovne organizacije kot celote izguba v tozdu TIO, ki se je v septembru zmanjšala, vendar še vedno predstavlja 9,4 odst. od realizacije izdelkov. Z izgubo je zaključila tudi tozda Vijakarna, ostali tozdi pa izkazujejo pozitiven rezultat. Doseženi obseg prodaje komaj zadošča za pokrivanje stroškov. Ugotovljamo tudi, da postavljeni obseg prodaje 13.500.000 din, za katerega smo pred meseci menili, da zagotavlja kritje stroškov, ni več realen.

Značilnost ugotovljenih poslovnih rezultatov po posameznih temeljnih organizacijah pa so naslednje:

— tozda Vijakarna izkazuje sicer še vedno izgubo, vendar se je stanje v primerjavi z avgustom izboljšalo. Na to je vplivala struktura prodaje, saj je bila že razlika med prodajno in plansko lastno ceno pozitivna. Tozda izkazuje izgubo kljub temu, da ni obračunan stanovanjski prispevek. V roku 45 dni mora tozda sprejeti ukrepe za izboljšanje stanja, kar je že malo pozno. Kljub temu pričakujemo do konca leta pozitiven uspeh;

— tozda Verigarna je v septembru realizirala polovico prodaje delovne organizacije, kljub temu je rezultat znatno slabši kot v avgustu. S prodajo snežnih verig so bile v obračun prenesene tudi odstopanja od planskih lastnih cen v zalogah. Velik vpliv na stroške Verigarne imajo višje cene termične obdelave od 1. 1. 1982 dalje;

— tozda Sidrne verige izkazujejo še vedno največji ostanek čistega dohodka. Verjetno ob koncu leta stanje ne bo bistveno drugačno;

— v tozdu Kovačnica že vse od polletnega obračuna rezultat pada, predvsem na račun presežanja planiranih stroškov. Po-

zitivni je prispevek dohodkovnih povezav z Verigarno;

— tozda Orodjarna s svojim ostankom čistega dohodka pokriva obvezno delitev. Če bodo takšne razmere do konca leta, ne bo treba korigirati planskih cen orodja, kot smo to občasno uveljavljali v preteklih letih;

— tozda Vzdrževanje je še vedno na drugem mestu po ostanku čistega dohodka kljub korekturi planskih cen pri grupi storitev popravilo energetskih naprav. V naslednjih mesecih se bo del ostanka čistega dohodka prenesel na kupce storitev;

— tozda TIO je poslovni rezultat izboljšal, kar že kaže učinke izvajanja sanacijskega programa. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da je dosežen večji obseg prodaje in da so zaloge padle. Še zlasti znižanje zalog v avgustu in septembru je vplivalo na boljši poslovni rezultat, saj zahteva to manjše pokrivanje fiksnih stroškov v zalogah. Velik promet je bil ustvarjen preko maloprodaje — Kovina Merkur, kar seveda vpliva na obseg dosežene prodaje. Do konca leta bi bilo treba obdržati nivo prodaje iz

oktobra, saj bi se s tem nadalje znižale zaloge. Seveda nastopajo pri tem ovire, ker je del zalog nekuranten. To so ostanki sestavnih delov iz opuščenih programov in jih bo treba postopno predelati in odpisati.

Ob četrletju ugotovljamo izvajanje družbenega dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Rast primerljivega dohodka nam dovoljuje 27,54 odst. rast sredstev za osebne dohodke. K temu prispeva svoj delež 1,88 odst. izvoz na konvertibilno področje. Iz tega sledi, da smo upravičeni izplačati 29,42 odst. mase osebnih dohodkov več kot lani v istem obdobju. Dejansko izplačano pa je bilo 27,86 odst. več, torej imamo 1,56 odst. rezerve. Ker

tudi pri izplačilu za oktober nismo povečevali sredstev za osebne dohodke, bomo predvidoma namenili nekaj več sredstev, podobno kot lani. Tudi izplačila iz sklada skupne porabe (regres za dopust, za prehrano in podobno) so skladna z določili družbenega dogovora.

In kakšni bodo rezultati poslovanja na koncu leta? Za oktober že vemo, da je bila dosežena realizacija v višini 142 milijonov din, kar je vsekakor razveseljujoče dejstvo. Upamo, da se bo poslovni rezultat gibal v normalnih mejah. Boljši od preteklih let ne more biti, ker so nas podražitve preveč prizadele.

M. Kozamernik

Nekaj problemov poslovanja in proizvodnje iz tozda Sidrne verige

V tekočem poslovnem letu 1982, ki je za tozda Sidrne verige še posebno pomembno zaradi izvajanja sanacije, dosegamo zadovoljive poslovne rezultate kljub vsem proizvodnim težavam. To dokazuje, da smo se s kratkoročnimi sanacijskimi ukrepi lotili pravih problemov oziroma nepravilnosti, te pa so izhajale predvsem iz neurejenosti internega trga, ki smo jih v grobem tudi uspeli odpraviti. Tako smo dosegli osnovno nalogo sanacije, da se pri pogojih pridobivanja dohodka izenačimo z ostalimi tozdi. Zavedamo se, da sanacija ni prispevala k izboljšanju rezultata celotne DO, vsaj kratkoročno gledano ne, lahko pa pripomore k ugotavljanju resničnih vzrokov relativno slabih poslovnih rezultatov celotne DO, v kar bo potrebno prej ali slej zagristi. To pa je zelo pomemben učinek sanacije, ki bi moral biti solidna osnova dolgoročnega reševanja problemov DO, kar je konec koncev tudi najpomembnejše, saj odmikanje problemov z raznimi kratkoročnimi in delnimi rešitvami le zamegljuje dejansko stanje.

Velika ovira poslovanja, ki istočasno predstavlja precejšen problem tudi za proizvodnjo, je nered na internem trgu, zaradi česar prihaja do zastojev in nepotrebnega kopičenja zalog. To je predvsem posledica neefektivnosti planske funkcije, za kar pa, kot vedno poudarjam, ni odgovoren le planski oddelek,

saj se njegova navodila vse prevečkrat zaradi tozdovskih interesov ne upoštevajo oziroma ignorirajo. Jasno je, da posledice takega obnašanja najbolj prizadenejo prav tozda Sidrne verige, ki ima daleč največji obseg internega trga v okviru DO. Kaže, da bomo temu problemu kos le z ukinitvijo internega trga.

Zastoji strojev dosegajo kritične vrednosti in so resna ovira pri izpolnjevanju planskih obveznosti. Analiza za preteklih devet mesecev je pokazala, da so varilni stroji za verige od predvidenih 41.600 učinkovitih ur stali kar 17.825 ur ali 42,8 odst. Iz podrobnejšega pregleda teh zastojev je razvidna naslednja struktura: 14,2 odst. ali 2.531 ur zaradi »ni delavca«, 50,5 odst. ali 9.000 ur zaradi »popravila stroja«, 16,9 odst. ali 3.012 ur zaradi »ni materiala«.

Očitno zastoji zaradi okvar in popravil najbolj znižujejo izkoriščenost strojev. Povprečna starost varilnih strojev je 12 let, kar je eden od vzrokov za tako stanje, drug vzrok pa so časi trajanja popravil, ki so ob sedanjih zmogljivosti tozda Vzdrževanja vse daljši. Če zastoj zaradi pomanjkanja materiala izpustimo, ker nanje navadno nimamo vpliva, je drugi najpomembnejši vzrok »ni delavca«, ki ga je ob eventualnem pomanjkanju delavcev potrebno reševati z boljšo organizacijo dela in boljšo disciplino.

Posebna problematika je proizvodnja rudarskih verig, ki zastaja za potrebami kupcev, te pa so v letošnjem letu bistveno večje, kot smo planirali, in se nanašajo praktično le na dimenzijo Ø 14 mm. Poleg že omenjenih okvar strojev so vzroki za tako stanje predvsem v izredno slabi oskrbi v valjano žico Ø 14 mm, pa tudi v zasedanju obstoječih kapacitet z drugimi verigami. Tako smo bili v prvih devetih mesecih letošnjega leta kar štiri mesece brez tega materiala in le po »zaslugi« okvar strojev ni bilo zastojev na račun pomanjkanja materiala. Na istih strojih kot rudarske verige izdelujemo tudi visokoodporne verige (npr. za cementarne), ki so prav tako nujne s stališča potreb kupcev in istočasno tudi visokoakumulativne.

Naslednje pomembno področje nedoseganja planskih obvez so sidrne verige nad Ø 40 mm, ker nikakor ne uspemo urediti dobave predvidenih dimenzij materiala iz železarne Ravne kljub trdnim dogovorom in zadnjim obljubam pred nekaj meseci. Sicer v preteklem obdobju ni bilo pomembnejših zastojev zaradi pomanjkanja materiala na tem področju, vendar pa smo delali v najnižjem dimenzijskem območju, celo pod Ø 40 mm, iz česar sledi seveda velik izpad količinske proizvodnje za eksterni trg, predvsem na izvoznem področju.

Na koncu je treba tudi zanikati mnenja, češ da smo v tozdu Sidrne verige zaslepljeni z doseženim poslovnim rezultatom, ki ga dosegamo po izvedeni sanaciji, kar naj bi po tistem pomenilo, da manj delamo. Resnično je dosežen rezultat tudi posledica spremenjenih internih cen, kar pa je bilo nujno za ureditev odnosov na internem trgu oziroma za odpravo poslovne podrejenosti tozda v primerjavi z ostalimi tozdi. To pa je bila v preteklosti večkrat postavljena upravičena zahteva delavcev tozda Sidrne verige, saj so v precejšnji meri prav te nepravilnosti pogojevale slabe poslovne rezultate pri nas in boljše pri drugih, torej so bili očitno le navidezni in ne odraz dejanskega stanja.

Navsezadnje pa ob sanaciji nismo ostali le pri internih cenah, temveč je bila med drugimi s korekcijo nekaterih norm izboljšana tudi produktivnost, česar pa seveda ni možno storiti v taki meri, da bi pomembno vplivalo na poslovni rezultat cele DO. Take učinke pričakujemo od programa pnevmatike in hidravlike, pri katerem imamo, vsaj teoretično, za to tudi največje možnosti.

Menim, da mi je uspelo prikazati najpomembnejše momente, ki so v preteklem devetmesečju pomembneje vplivali tako na proizvodnjo kot na poslovanje in jih je ob ocenjevanju dela v tozdu Sidrne verige vsekakor treba upoštevati.

Miro Ulčar

Ob koncu leta v nove prostore

Bliža se konec leta. Treba bo narediti obračun minulega dela, ga oceniti in narediti plan za naprej.

Koliko besed in papirja potrebujemo, da neko idejo realiziramo! Minila so dobra štiri leta, odkar smo se lotili rekonstrukcije stare galvanike in izgradnje nove čistilne naprave. Stavba, v kateri bo nova galvanika, je že dograjena in opremljena, zadaj za kompresorsko postajo raste nova čistilna naprava. Ideje so postale resničnost.

nja in varstva okolja, smo se v novi galvaniki odločili za kislino cinkov elektrolit. Pri njem so zgornje pomanjkljivosti minimalne. Težava nastopi pri obdelovancih, ki morajo biti res dobro očiščeni maščob, škaje, nanosov bakra ipd. Kisle cinkove kopeli ne prenesejo onesnaženja s tujimi ioni in tujimi snovmi. Potrebna je stalna kontrola in nega vseh kopeli, če želimo doseči lepe galvanске prevleke. Za kontrolo kopeli skrbi tehnolog. V kemijskem laboratoriju izdeluje analize vse-

Proizvodnja v oktobru

V oktobru so vsi tozdi, razen Vzdrževanja, presegli skupni vrednostni proizvodni plan. Količinsko ga nista dosegla tozda Sidrne verige in Kovačnica. Proizvedenih je bilo 1.072 ton izdelkov za eksterni trg, kar je 3 odst. pod planom. Odpremljenih je bilo 1.442 ton ali 30 odst. več, kot je bilo planirano.

V oktobru je Vijakarna dosegla proizvodni plan za 11 odstotkov v kg in 3 odst. kosovno. Še bolj ugodno je preseganje vrednostnega proizvodnega plana. Odpremljenih je bilo 326 ton, kar je 25 odst. nad planom in 12 odst. več, kot je bilo proizvedeno.

Verigarna je količinsko in vrednostno plan presegla, razen pri proizvodnji za interni trg, ki pa ni pomemben. Pomemben delež predstavljajo snežne verige za osebna vozila in traktorje ter verige z grabelji. Zaradi pomanjkanja materiala plan ni bil dosežen pri visokoodpornih verigah nad Ø 9,0. Odprema je 50 odst. nad planom in 46 odst. višja od proizvodnje.

V tozdu Sidrne verige je bil proizvodni plan dosežen samo vrednostno. Vzroki za nedoseganje plana so v glavnem v pomanjkanju kapacitet in zaradi tekočih okvar strojev. Odprema je 26 odst. nad planom in 60 odst. višja od proizvodnje.

Tudi tozdu Kovačnica je vrednostno presegla plan. Količinsko pa samo na internem trgu. Plan ni bil dosežen pri dvove-

rižnih transporterjih zaradi pomanjkanja visokoodpornih verig, pri kavljih in škopcih pa zaradi pomanjkanja delovne sile. Odprema je pod planom, in sicer za 3 odst., je pa višja od proizvodnje za 3 odstotke.

Orodjarna je presegla proizvodni plan za 26 odstotkov.

V vzdrževanju niso izpolnili planskih obveznosti, saj je plan dosežen v višini 86 odst. Še

slabše je doseganje plana pri proizvodnji za eksterni trg, ki pa za ta tozdi ni pomemben.

V tozdu TIO je proizvodni plan vrednostno presegel za 10 odst., s tem pa je delno kompenziran izpad v prejšnjem mesecu. Odprema je bila 27 odst. nad planom.

Količinski in vrednostni podatki so prikazani v naslednjih tabelah:

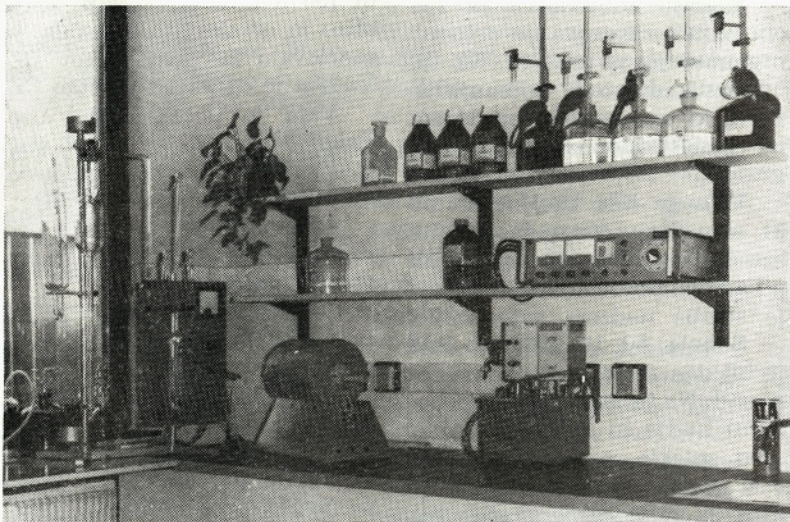
Količinska proizvodnja v oktobru v tonah

Tozdi	Eksterna proizv.			Interna proizv.			Skupna proizv.		
	plan.	dos.	ind.	plan.	dos.	ind.	plan.	dos.	ind.
Vidakarna	261	290	111	—	1	—	261	291	111
Verigarna	386	396	103	2	1	50	388	397	102
Sidrne verige	310	245	79	729	648	89	1039	833	86
Kovačnica	150	141	94	51	56	110	201	197	98
DO Veriga	1107	1072	97	782	706	90	1889	1778	94

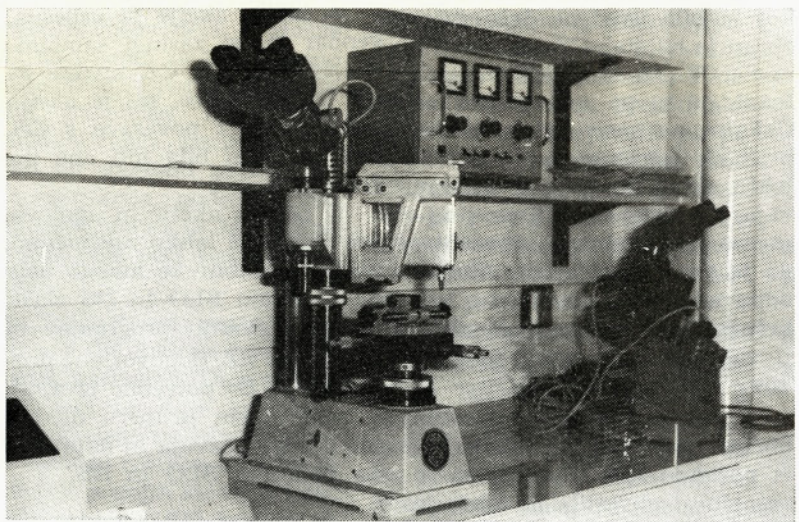
Vrednostna proizvodnja v oktobru v 000 din

Tozdi	Eksterna proizv.			Interna proizv.			Skupna proizv.		
	plan.	dos.	ind.	plan.	dos.	ind.	plan.	dos.	ind.
Vij.	21.707	21.823	124	6	111	1850	21.713	26.934	124
Ver.	32.107	36.879	115	848	845	100	32.955	37.724	114
S. ver.	18.575	19.230	104	22.491	24.934	111	41.066	44.164	108
Kov.	17.818	20.376	114	7.505	7.587	101	25.323	27.963	110
Orod.	125	156	125	6.323	7.943	126	6.448	8.099	126
Vzdrž.	152	26	17	8.263	7.071	86	8.415	7.097	84
TIO	14.734	16.160	110	—	25	—	14.734	16.185	110
DO									
Veriga	105.218	119.650	114	45.436	48.516	107	150.654	168.166	112

M. Vidic

Aparat Strölein za določanje ogljika in žvepla v jeklu

Mikro trdomer Brivisor KL 2
Instrument za elektrolitsko polnjenje

V novi galvaniki bo poleg dveh galvanjskih linij še kemijski in fizikalno-tehnološki laboratorij. Najprej bomo pričeli z delom v laboratoriju in na prvi liniji, to je liniji z bobni. Ta bo delala avtomatsko — po programu. Na začetku linije je nakladalno-razkladalno mesto, kjer delavec vlaga in stresa iz bobnov natehtano količino obdelovancev za cinkanje. Avtomatski transporter dvigne bobnen in ga spusti najprej v kopeli za čiščenje obdelovancev. Čiščenje poteka v kopelih za luženje, dekapiranje, dezoksidacijo in za elektrolitsko razmaščevanje. Med vsako fazo čiščenja se obdelovanci dobro izperejo z vodo. Čisti in oprani se nato spuste v elektrolit za galvanjsko cinkanje.

V stari galvaniki imamo alkalne elektrolite, katerih ena komponenta je cianid. Zaradi njegove strupenosti za ljudi, so-

razmerno težkega razstrupljanosti posameznih komponent elektrolita, preračunava in določa, koliko in kdaj je potrebno dodati različne komponente v kopeli. Kontrolira tudi končni videz obdelovancev, meri debeline cinkovih prevlek in določa čas za posamezne faze delovnega procesa na liniji.

Poleg omenjenih analiz pripravljamo v novem laboratoriju, ki se nahaja v aneksu nove galvanike, še druge analize, predvsem take, ki bi nam pokazale vsebnosti posameznih legiranih elementov v jeklih. Izdelujemo že analize odpadnih vod, iztrošenost olj in emulzij, vsebnosti vode v oljih, viskoznosti, lomne količnike itd.

V sklopu kemijskega laboratorija je še fizikalnotehnološki, ki je opremljen z instrumenti za določanje trdote in strukture materiala, ter dodat-

ne opreme, ki je potrebna za pripravo vzorcev.

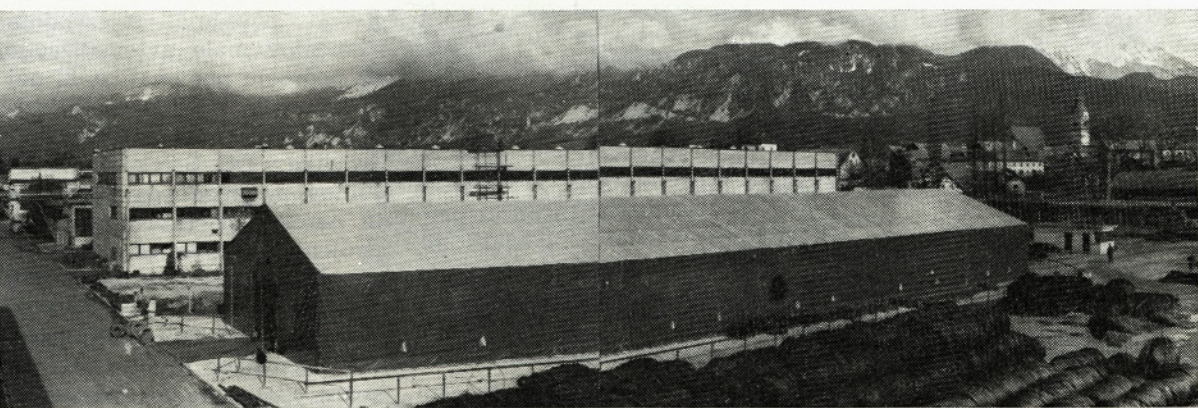
Laboratorija sta zgrajena in opremljena predvsem za potrebe tozda Verigarna ter za ostale tozde. Opremo zanje (pohištvo) so izdelali tovariši v tozdu Vzdrževanje. Nekatere instrumente in merilce, ki so bili nabavljeni pred leti, smo zbrali po tovarni in jih smotrno namestili.

Na tem mestu se zahvaljujemo tovarišem, ki so pripomogli k tako lepi in funkcionalni opremljenosti laboratorijev.

Investicija v laboratorije se bo pokazala smiselna, ko bomo znali rezultate analiz uporabljati v tehnoloških procesih in ko bodo postale vsakodnevna potreba pri reševanju proizvodnih zagat.

Vida Černe
Marjana Melink

Novo skladišče s panoramo Lesc v ozadju

KAJ NAS OBVEZUJE 235. ČLEN ZAKONA O LO IN DS?

Civilna zaščita je del splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v socialistični republiki Sloveniji in se organizira v vseh budnih in delovnih okoljih kot najširša oblika priprav in udeležbe delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in za izvajanje samozaščitnih nalog v izrednih razmerah. Za uspešno in pravočasno delovanje CZ pa tudi NZ je potrebno, da poznamo pravice in dolžnosti, ki nam jih nalaga zakon o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Tokrat bi vas seznanil z 235. členom zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Ur. list SRS št. 35/82). Ta pravi, da mora pripadnik civilne zaščite, ki je razporejen v štab ali enoto civilne zaščite, v osmih dneh prijaviti občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za zadeve ljudske obrambe, pri

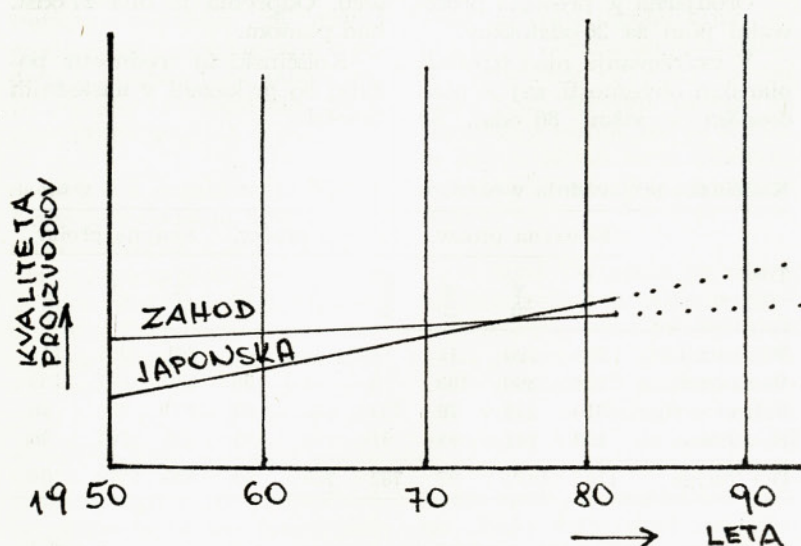
katerem je vpisan v evidenco: spremembo priimka ali imena, spremembo stanovanja, spremembo stalnega bivališča, pridobitev strokovne izobrazbe, spremembo zaposlitve z navedbo organizacije, organa ali zasebnega delodajalca, pri katerem je zaposlen, ter vrsto in kraj morebitne samostojne dejavnosti.

Pripadnik civilne zaščite, ki je zaposlen v organizaciji združenega dela, mora spremembe iz prejšnjega odstavka v osmih dneh prijaviti pri pristojni strokovni službi v organizaciji združenega dela. Le-ta pa obvesti o spremembah pristojni upravni organ za zadeve ljudske obrambe.

Člani delovne organizacije Veriga vse prepogosto pozabljamo na svojo dolžnost, najbrž je to zaradi nepoznavanja zakonskih obveznosti ali malomarnosti. Navedena obveznost velja tako za ženske kot moške.

S. L.

Kaj je naredilo japonsko kvaliteto, da je v samem svetovnem vrhu

Za japonsko industrijo je bilo značilno, da je pred in med drugo svetovno vojno izdelovala proizvode visoke tehnologije, vendar v glavnem za vojsko. Po II. svetovni vojni se je industrija orientirala na civilne izdelke, posebno za izvoz. Za Japonsko, z omejenim prirodnim bogastvom, je bilo to nujno in življenjsko pomembno. Toda na svetovnem tržišču njihovi izdelki niso mogli konkurirati zaradi slabe kvalitete. Vzrok temu je bil, da industrija ni imela dovolj znanja in izkušenj, da bi konkurirala zahodu. Zato so se odločili za revolucionarni pristop k izboljšanju kvalitete. V začetku so pošiljali ekipe v inozemstvo, prevajali strokovno literaturo in poklicali dva ameriška strokovnjaka za predavanje o kvaliteti. Značilno za ta predavanja je bilo, da so jim prisostvovali najvišji voditelji raznih industrijskih panog. Na dveh seminarjih je bilo 140 predsednikov japonskih družb. Tako so Japonci začeli izobraževati vodilni kader o pogledih na kvaliteto. V industriji se je to znanje začelo širiti od vrha navzdol med ljudske množice. Za to so uporabili medij — TV in radio. Vsak dan pred zajtrkom po 15 minut, in to šestkrat v tednu, po nekaj mesecev se je nadaljeval ta tečaj. Izobraževanje milijonov delavcev je bilo tako opravljeno doma.

Tako so Japonci dosegli, da so imeli ogromen potencial znanja, ki mu ni bilo primera v svetu. Izobraževanje je potekalo celo desetletje.

Ker je program izobraževanja zajemal vse sektorje industrije, se je povišanje kvalitete pojavljalo povsod. Od konstrukcije izdelka, tehnologije izdelave, nabave materiala in proizvodnje je potekal ta cikel. Od najvišjega delavca do ogromnih delovnih sil, vsi so kreativno sodelovali v tem poslu.

Značilno za japonsko gledanje na kvaliteto je to, da se s tem poslom ukvarjajo najvišji predstavniki družb in generalni direktorji. To se ne prakticira nikjer na svetu.

Z doslednim izvajanjem ideje o prenašanju izkušenj in znanja kvalitete v vse sektorje

dejavnosti industrije, ki je v bistvu koncept integralne kontrole kvalitete, je Japonska dosegla v zadnjih desetih letih dva izredna uspeha:

- z najmanjšim možnim številom zaposlenih v kontrolni službi je dosegla na svetovnem tržišču zavidljivo stopnjo kvalitete in

- izreden prodor v osvajanju trga, zahvaljujoč poslovnemu gledanju na kvaliteto izdelkov.

Kot primer visoke kvalitete naj se tu navede študija dr. Jurana, mednarodno priznanega pisca in predavatelja s področja kvalitete. Raziskoval je pristope h kontroli kvalitete na Japonskem in jih primerjal z ameriškimi. Kot primer je vzel elektronsko industrijo in zasledoval število napak, odkritih na barvnem TV sprejemniku od prve operacije pa do konca garancijske dobe. Na TV, sestavljenem na Japonskem, je bilo odprtih 40 napak, za razliko od ameriškega, kjer so odkrili tudi do 150 napak. Ker se tehnologija ne razlikuje bistveno, je dr. Juran pripisal manjše število napak na Japonskem višji stopnji zavesti o kvaliteti in boljši organiziranosti nasploh.

Povrnimo se sedaj z Japonske v našo DO. Uvajanje ISKK se nadaljuje po začrtanem programu. Pripomniti je treba, da, če hočemo uspeti s tem sistemom, bodo morale tudi ostale službe, od razvoja do proizvodnje, primakniti svoj lonček znanja in časa. Uvedba tega sistema ni samo stvar SKK. Mnogokrat se v različnih sredinah to napačno tolmači. Mnogi ne vedo, ali pa se ne zavedajo, da je sistem dejavnost celotne DO in ne samo tistega števila delavcev v SKK.

Verjetno ne bi bilo napačno, da bi ključne službe, tehnologijo, razvoj, nabavo in proizvodnjo izobrazili na tem področju in jih tako pritegnili z boljšim poznavanjem ISKK v zavzetejšem sodelovanju s SKK.

Šele ko bodo službe in proizvodnja drugače gledale na SKK, se lahko nadejamo kvalitetnejših izdelkov, povečane dohodka in uspešne uvedbe ISKK.

Darko Hanžič

NNNP 82

Celotna aktivnost na področju SLO in DS se je tudi letos zaključila z vajo NNNP 82, ki je potekala 29. in 30. oktobra.

V letošnji akciji so osnovni poudarki namenjeni predvsem nekaterim področjem družbene samozaščite, z upoštevanjem, da je družbena samozaščita osnova splošne ljudske obrambe in da se z razvijanjem družbeno-samozaščitne aktivnosti neposredno prispeva k razvijanju ter krepitvi enotnega sistema SLO in DS.

Predvsem je v tem pogledu nekoliko slabše stanje na področju prometne in požarne varnosti. Poudarek akcije NNNP 82 je predvsem usmerjen na seznanjanje delovnih ljudi in občanov na področju požarne varnosti, prometa, civilne zaščite ter narodne zaščite.

Preko ZS je v Verigi stekla akcija na štirih področjih, za katere so bile ustanovljene delovne skupine, in sicer je vsaka skupina pripravila svoj program aktivnosti, ki je bil naravnost zlasti na:

- aktivnosti za zagotovitev večje prometne varnosti,
- aktivnosti za zagotovitev večje požarne varnosti,
- aktivnosti nadaljnjega razvoja NR ter
- aktivnosti za zagotovitev boljše učinkovitosti in delovanja CZ.

Nadaljevanje bom nekoliko več posvetil pripravam za vajo in zaključni vaji. Vaja je potekala dva dni in je bila osredotočena na izvajanje zatemnitve v celotni občini in odstranjevanje posledic zračnega napada.

Vaja se je načrtovala v sodelovanju s KS Lesce, ki je tudi nosilec akcije na območju KS. Izdelan je bil program aktivnosti in sodelovanja še zlasti za področje CZ.

V tem programu je bila načrtovana skupna akcija CZ KS Lesce in CZ Veriga. Vaja naj bi bila na objektu skladišča Murke (bivši TIO).

Skladno s smernicami sekretariata akcije NNNP in sekre-

tariata za LO je koordinacijski odbor za LO in DS izdelal program vaje, ki se je izvedla 29. oktobra.

Zatemnjevanje DO smo izvedli skladno s sprejetimi smernicami in programom. Ob 20. uri je bila DO zatemnjena (ugasnjena je bila vsa zunanja razsvetljava, ugasnjena je bila vsa odvečna razsvetljava v objektih, v tozidih je proizvodnja normalno potekala, vendar je bila vsa razsvetljava znižana na najmanjšo možno mero). Poudariti moram, da popolne zatemnitve ni bilo mogoče izvesti, ker bi ta ukrep zahteval zmanjšanje ali celo začasno ustavitev določene proizvodnje.

V času zatemnitve je NZ opravljala zavarovanje delovne organizacije po načrtu NZ in ugotovila določene pomanjkljivosti, ki se nanašajo predvsem na nedosledno izvajanje programa.

Vaja je bila zaključena ob 21. uri. Kako uspešna je bila zatemnitev, bomo razpravljali po analizi poročila, ki ga bo dala služba nadzora zatemnitve.

Sobota, 30. 10. 1982, ob 8.15 je bil dan znak sirene za zračni napad. Na ta znak naj bi se delovni ljudje in drugo prebivalstvo zateklo v zaklonišča. Ob 8.30 je ponoven znak sirene, tokrat za prenehanje zračne nevarnosti in obenem znak za pričetek dogovorjene vaje CZ.

Po tem znaku so v delovni organizaciji tekale aktivnosti, takoj je bilo uvedeno dežurstvo, zbran je bil štab CZ in gasilska enota CZ. Ta del je odlično potekal, od tu pa se vaja zatika. Čakamo na poziv KS Lesce na pričetek načrtovane vaje na objektu skladišča Murke, vendar vaja ne steče. Od KS ne prejmemo nikakršnega obvestila, da je vaja na skladišče Murka odpovedana, ne obvestila o kakršnikoli novi načrtovani akciji, zato čakamo navodil in ukazov.

Končno prejmejo obvestilo občinskega vodstva vaje, da gori poslopje Žita. Preverjena je resničnost obvestila in takoj je prva desetina s kombiniranim

vozilom odhitela na kraj požara, od koder se kmalu vrne. Civilna zaščita Žita je sama pogasila požar. Že med vožnjo v DO je bilo preko radijske zveze dogovorjeno s štabom CZ, da se aktivnosti nadaljujejo v DO. Izvede se mokra vaja na objekt stare kovačnice.

V vajo sta se vključili orodno in kombinirano vozilo. Z motorno brizgalno 1.200 l je bil izvršen odvzem vode iz tovarniškega rezervoarja, medtem ko je kombinirano vozilo za hitro intervencijo uporabilo najprej svojo vodo, istočasno pa opravilo priklop na napajanje. Napad je bil izvršen s petimi izlivci, uporabili smo 60 m B cevi in 150 m C cevi. V vaji, ki je hitro in učinkovito potekala, je sodelovalo 28 pripadnikov CZ. Vajo si je ogledal tudi štab CZ.

Vaja je potekala pol ure. Takoj zatem se je sestal štab CZ in izvršil analizo dvodnevnih vaje. Ugotavlja naslednje:

- zatemnitev je bila z ozirom na normalen potek proizvodnje uspešna,

- načrtovana vaja CZ KS Lesce in Verige se ni izvedla (?),

- zveze med KS in občinskimi organi še vedno šepajo,

- zveze med občinskimi organi in delovno organizacijo ne potekajo pravilno (obvestilo, da gori poslopje Žita, ni prejel ne vodja obrambnih priprav ne štab CZ, ki je odgovoren za akcijo in posredovanje CZ),

- ocena akcije je uspešna, vendar le po zaslugi samoiniciativnosti štaba CZ, kritika pa leti na KS Lesce, saj je akcija potekala brez povezave s KS, izmenjana ni bila niti ena informacija.

Iz poteka akcije in ugotovitev štaba CZ lahko zaključimo, da bo potrebno še mnogo dela na področju SLO in DS zlasti na usklajevanju programov in aktivnosti CZ, dogovorjene programe pa bo potrebno izvajati, v nasprotnem primeru ne bomo dosegli razvoja in napredka na področju SLO in DS.

Stane Logar

Vključevanje v program TIO II

V srednjeročnem načrtu 1981 do 1985 smo zapisali, da bomo v obstoječem proizvodnem programu napravili občuten premik v čiščenju programa. Gospodarjenje v začetnem obdobju srednjeročnega plana nam je določene cilje na investicijskem področju popolnoma prekrizalo, tako da zastavljenih nalog ne bo mogoče v celoti realizirati.

V programu TIO II se bistveno povečuje proizvodnja elementov male avtomatizacije na področju pnevmatike, ki naj bi pomenila prvi korak hitrejšega razvoja pnevmatike in hidravlike v DO. Strokovna opredelitev proizvodnega programa je narekovala tudi izbiro postrojenja za tovrstno proizvodnjo. Da se ostali tozdi čim bolj povežejo z perspektivnim programom tozda TIO in DIO, smo v Vijakarni po predhodni strokovni razpravi na delavskem

svetu sprejeli sklep o nabavi enovretenskih stružnih avtomatov iz Češkoslovaške, in sicer od firme Strojimport Praga.

Deset avtomatov treh dimenzijskih območij naj bi v začetni fazi pomenilo povečanje proizvodnje osnovnih elementov in priključkov pnevmatike. V tozdu smo že določili prostor, kamor bomo postavili nove avtomate, ki bodo prispeli v podjetje konec letošnjega leta. S tem v zvezi je potrebno opraviti še celo vrsto pripravljalnih del za nemoten pogon novih avtomatov. V tozdu Vijakarna se zavedamo, da bo zagon novih strojev terjal mnogo navora. Le z razumevanjem in pripravljenostjo delavcev, ki bodo na teh strojih delali, bomo zmogli tudi morebitne težave na zastavljeni poti osvajanja novega proizvodnega programa.

Avtomati so urejeni tako, da

se izdelki izdelujejo iz okroglih, šestoglatih ali kvadratnih palic. Iz tega lahko zaključimo, da bo možno izdelovati zelo pisan asortiment izdelkov.

Pri tehnološki obdelavi programa za nove avtomate pa morajo strokovne službe pripraviti vso potrebno dokumentacijo. Ob polnem sodelovanju vseh strokovnih služb in tozda bo mogoče avtomate spraviti v pogon v želenem roku. Vsi, ki kakorkoli sodelujemo pri realizaciji tega programa, moramo dokazati, da znamo prevzeti obveznosti pravočasno in jih uspešno realizirati. Navedena investicija je delna realizacija srednjeročnega načrta razvoja DO 1981—1985, v tozdu Vijakarna pa dopolnitev proizvodnega programa in hkrati postopna opustitev nekaterih izdelkov, ki že vrsto let izkazujejo negativni poslovni učinek.

AC.

Jeklarna 2 v Železarni Jesenice

V Železarni Jesenice smo že pred leti načrtovali modernizacijo jeklarne. Načrte, ki smo jih delali v letih 1970 in 1975, smo zaradi drugih gradenj morali odložiti. Ponovno smo začeli s pripravami leta 1978. Tako smo novejši investicijski program za zmogljivost 450.000 ton letno izdelali decembra 1979.

V kasnejših razgovorih v SOZD SŽ in v Ljubljanski banki smo se sporazumeli za manjši obseg, ki naj bi bil v glavnem zamenjava SM postopka, in smo tako zmanjšali zmogljivost na 350.000 ton letno. Ob nekaj zmanjšani količini jekla naprav prvotno predvideni pa smo dali večji poudarek kvalitetnemu programu.

Proizvodnja jekla se je v zadnjih letih na Jesenicah gibala med 460.000 do 500.000 ton. V letu 1981 smo izdelali 455.869 ton jekla, od tega SM jekla 289.435 ton in 166.434 elektro jekla. Proizvodnja jeklarne na Jesenicah še vedno daje 60 odst. vsega jekla iz jeklarn SOZD SŽ. Vzroki zmanjšajoče proizvodnje v SM jeklarni so jasni. Dotrajane naprave, saj so najstarejše peči v obratovanju že prek 45 let, novejša pa od 25 do 35 let, dotrajane konstrukcije žerjavov prog, dotrajani žerjavi ter neprimeren tehnološki postopek v SM jeklarni imajo za posledico, da se iz leta v leto manjša količina izdelanega jekla. Delovni pogoji v martinarni so slabi z mnogo fizičnega dela. V dokaz le to, da imamo za transportno posluževanje martinarne še vedno ozkotirne lokomotive. Normalnotirnega prevoza enostavno ne moremo uvesti, ker je konstrukcija podesta pred pečjo neprimerna in ker višina in širina hale peči tega ne dopuščata.

V kvalitetnem pogledu ne moremo s SM jeklom doseči bistvenega napredka. Delo z žlindro v peči ne daje kvalitete. Peči so grajene na nivoju terena in zato ni rešljivo odtekanje žlindre. V pogojih strožjih kvalitetnih zahtev s SM jeklom ne moremo zadovoljiti naših kupcev.

Ekološka problematika nas sili, da odpravimo zapraševanje delovnih mest in mesta Jesenice ter še celo bližnje okolice. Zaradi emisij prahu iz jeklarne spadajo Jesenice v 3. skupino onesnaženosti. Gradnja odprševalnih naprav na SM pečeh ni izvedljiva in tudi ni ekonomska in prav zato se večina jeklarn v svetu odloča za spremembo postopka.

Nadaljnji vzrok za modernizacijo je manjša poraba primarne energije. Pri postopku vložek-elektrojeklo je za 50 % nižja poraba energije kot pri postopku plavž — SM peči. Zato je tudi ta vidik pomemben pri odločitvi investicije.

Pred 15 leti smo imeli v Jugoslaviji 7 SM jeklarn. Že v tem obdobju so se začele nekatere jeklarne modernizirati. Tako so ustavljale SM peči naslednje železarne:

Ravne — 1967. leta
Nikiš — 1977. leta
Štore — 1978. leta

V svetu so države, proizvajalke jekla, ki so že povsem ukinile SM peči, kot npr. Japonska, ZR Nemčija ima samo še 7 odst. jekla izdelanega po SM postopku, Italija, Francija in Španija pa od 1 do 5 %.

Načrtujemo jeklarno za 350.000 ton jekla. Pojavlja se vprašanje, da s temi načrti bistveno ne povečujemo količine. Že samo dejstvo, da bo jeklo odlito na napravi za kontinuirano vlivanje, daje po izkušnjah 7 do 11 odst. več gotovih izdelkov kakor klasično vlitje. Če se ne odločimo za nadomestitev SM peči, obstaja možnost, da bomo v kratkem času prišli v položaj, da proizvodnja na teh napravah ne bo več možna, torej bomo izgubili vseh sedanjih 300.000 ton jekla letno. Valjarne, ki so dimenzionirane na sedanje količine, ne bodo mogle rentabilno obratovati, saj bi ob drugačni odločitvi valjarne dobivale le 40 odst. potrebnega jekla. Z gradnjo jeklarne se tako zagotavlja delo valjarnam in socialna varnost zaposlenim.

Zato je gradnja Jeklarne 2 namenjena v glavnem zamenjavi dotrajane SM jeklarne. Istočasno pa bomo močno izboljšali kvalitetni sortiment proizvodnje za nadaljnjo metalurško predelavo pri nas, kar bo v korist Železarni in dalje predelovalni industriji.

Proizvodni program obsega izdelavo jekel: dinamo, nerjavna, nizkolegirana, mikrolegirana, kvalitetna in plemenita ogljikova jekla. Ker smo v dinamo jeklih edini proizvajalci v državi, pri nerjavnih pa po širini trakov v prednosti pred drugimi, je ta program pomemben za razvoj industrije. Prav tako pomembna so ostala navedena jekla, ki jih posebno kovinsko predelovalna industrija v SR Sloveniji najbolj zahteva.

Osnovna proizvodna naprava so talilniški agregati — 2 elektro obločne peči 40/48 MVA moči, premer peči 5,8 m za 80 ton proizvodnje. V napravah za izvenpečno obdelavo jekla, ki se sestoji za vakuumsko oksidacijo in ogrevanje ter vpihovanje CaSi, bomo skrajšali postopek v peči in, kar je glavno, dosegli bomo kvaliteto proizvodov. Jeklo bomo vplivali na napravi za kontinuirno vlivanje. V adjustažnih napravah bomo očistili napake na površinah surovega jekla. Naprave bodo zagotovile mehaniziran potek dela, varovanje delovnega in bivalnega okolja ter računalniško vodenje metalurških procesov in odvzema energije.

Jeklarna bo zgrajena v podaljšku valjarn na Beli, na zemljišču, ki je na razpolago v velikosti 150.000 kv. metrov. Glavna zgradba bo imela hale s površino 27.000 kv. metrov. Zaposlenih bo 365 delavcev v proizvodnji. V primerjavi z martinarno se bo proizvodnost povečala za 45 %.

Glavne surovine za sedanjo proizvodnjo so: koks, ruda, jekleni odpadki in ferolegure. S prenehanjem obratovanja SM peči se bo spremenila struktura vložka. Za Jeklarno 2 bomo poleg jeklenega odpadka iz do-

mačih virov nabavljali iz uvoza letno še 110.000 ton jeklenega odpadka. Pretežni del bomo dobivali na podlagi metalurške menjave z državami SEV, del pa iz konvertibilnega področja. Devizno je uvoz vložka ugodnejši kot pa uvoz proizvodov jekla, saj je razmerje v ceni 1:5. Jeklarne SŽ pa že sedaj uporabljajo predreducirane pelete, ki jih uvažajo iz držav v razvoju. Peleti so odlični vložni material za proizvodnjo kvali-

Vse za požarno varnost

Katastrofalni požari in ogromna škoda narekujejo, da moramo osveščanju človeka in njegovi vzgoji za požarnovarstveno kulturo posvetiti več časa kot doslej.

V zadnjih letih je na področju vzgojno preventivnih dejavnosti veliko narejenega, toda pričakovanih rezultatov ni, saj statistični kazalci o letošnjih požarih spet pripisujejo največ krivde človeku, njegovi malomarnosti in nepoučenosti.

Zadnji mesec v oktobru posvečamo posebno pozornost že ustaljeni požarno preventivni akciji. Z njo želimo opozoriti vse zaposlene na požarne nevarnosti, ki se pojavljajo in nas spremljajo vsakodnevno pri raznih opravilih. Zato mora biti vsak poučen o požarno preventivnih ukrepih na posameznem delovnem mestu:

— o praktični in taktični uporabi gasilnih sredstev in naprav za gašenje požara,

— o organizaciji dela in dolžnosti posameznikov v primeru požara.

Letošnje akcije oziroma aktivnosti so potekale pod geslom »Vse za požarno varnost«.

V naši DO smo pripravili program, ki je obsegal naslednje:

— dopolnilno izobraževanje o preventivnih ukrepih pri plinih in prikaz gašenja z ročnim gasilnim aparatom S — 50 kg;

— komisija za požarno varnost bo izvršila preventivni pregled celotne DO in stari samski dom;

— kontrolni pregled ročnih gasilnih aparatov in hidrantov;

— prikaz filma za vodstveni kader;

— strokovno posvetovanje oziroma seznaništev komandnega operativnega kadra prostovoljnih gasilcev v sektorju Radovljica, da se seznani s požarnimi nevarnostmi v naši DO;

— taktična vaja na staro kovačnico.

Večina nalog iz vsebine programa je že izvedenih, ostale pa so v teku. Največji poudarek smo namenili preventivnemu pregledovanju vseh delovnih prostorov, iz že ugotovljenih pomanjkljivosti lahko ocenimo, da vse prepogosto prece-

tetnih jekel, ker ne vsebujejo škodljivih elementov.

Investicija v Jeklarno 2 na Jesenicah je kot prednostna naloga v srednjeročnem razvojnem programu SOZD SŽ v obdobju 1981 do 1985. SOZD SŽ je tudi sklenila »Samoupravni sporazum o urejanju odnosov na področju preskrbe električne energije iz omrežja elektro gospodarstva za obdobje 1981—1985«, kjer je zagotovljen priključek elektro jeklarne na omrežje pod določenimi pogoji.

Za uvozno opremo Jeklarne 2 imamo pripravljeno pogodbo o dobavi opreme z za-

hodnonemškim proizvajalcem Mannesmann Demag Hütten-technik. Inozemski dobavitelj vključuje v največji meri domače proizvajalce opreme ter nudi tudi izvoz njihove opreme v sklopu svojih projektov.

Vsa ta dejstva smo predložili komisiji za oceno investicij v SR Sloveniji, Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino in Institutu za ekonomiko investicij Ljubljanske banke.

Pričakujemo, da bo dolgo načrtovana investicija ugodno sprejeta.

Sektor novogradenj

Strokovno posvetovanje komandnega operativnega kadra prostovoljnih gasilcev

njujemo požarne nevarnosti, zato ne bo odveč nekaj nasvetov oziroma preventivnih ukrepov:

— poskrbimo za čistočo na delovnih mestih;

— obilica odpadkov, vnetljivega prahu, mastne krpe, čistilna volna, embalažni material itd. predstavljajo stalno nevarnost za nastanek in širjenje požara;

— na delovnem mestu imejmo le toliko vnetljivih tekočin, lakov, topil, kolikor jih trenutno potrebujemo, v priročnih skladiščih pa le enodnevno zalogo;

— prenatrpana skladišča pospešujejo širjenje ognja, gasilcem pa onemogočajo hitro in uspešno intervencijo;

— nadzirajmo in stalno ma-

žimo ležaje in druga mesta, kjer lahko pride do povečanega trenja;

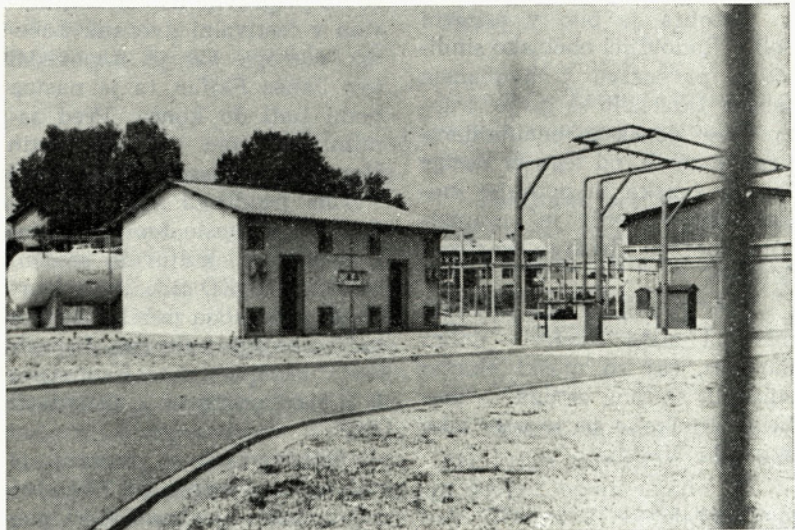
— bodimo izredno previdni pri delu z varilnimi aparati: predno začnemo z varjenjem ali rezanjem se prepričajmo, da v bližini ni materiala, ki bi se lahko vžgal;

— ne zanemarjajmo gasilnih sredstev in naprav, vedno naj bodo na svojem določenem in lahko dostopnem mestu.

Za zaključek požarnovarstvenega meseca je občinska gasilska zveza pripravila proslavo s kulturnim programom in vajo reševanja iz najvišjih nadstropij.

Požarna varnost mora postati del nas, na delovnem mestu, doma, skratka povsod.

Drago Stojc

Plinska postaja

Šport

NOGOMET

Nogomet je ena izmed tistih športnih disciplin, ki privlačijo največ ljudi. Kljub temu da je to predvsem moška igra, ga v zadnjem času igrajo tudi ženske. No, pri nas to še ni ženska disciplina, med moškimi pa ima veliko privrženecv in prav zaradi tega smo letos organizirali turnir v malem nogometu med tozdi in DSSS.

Kljub velikemu zanimanju za nogomet na turnirju žal niso sodelovale ekipe vseh tozdov. Tako ni bilo ekip TIA in Vijakarne. Okrnjena pa je bila tudi ekipa DSSS, ki je nastopila samo s petimi igralci, torej z igralcem manj. Delen vzrok za to je bil tudi izlet na Poljsko, ki je bil ravno v tem času.

Tako se je zbralo v soboto, 25. septembra, šest ekip na dveh igriščih — Plana in pri osnovni šoli Lesce. Najprej so se pomerile tri ekipe med seboj. Zmagovalci pa kasneje v finalu na Plani. Pravzaprav je bila odigrana le tekma za tretje in četrto mesto, medtem ko tekma za prvo mesto zaradi nekaterih objektivnih razlogov ni bila odigrana. Moštvo Vzdrževanja je tekmo predalo brez boja in tako je zmagala Kovačnica ter osvojila prehodni pokal.

Končni vrstni red:

1. Kovačnica
2. Vzdrževanje
3. Orodjarna
4. Sidrne verige
5. Verigarna
6. DSSS

BALINANJE

V nedeljo, 26. septembra, so se pomerili balinarji Verige. Balinanje je šport, ki je zlasti v Lescah zelo priljubljen tako med mlajšimi kot med starejšimi. Vzrok za to tiči verjetno v tem, da imamo v Lescah močan balinarski klub in lepo štiristezno pokrito igrišče. Prav to igrišče smo tudi koristili za turnir.

Na turnirju je sodelovalo šest ekip, ki so bile razdeljene v dve skupini. Zmagovalca obeh skupin pa sta se pomerila za prvo mesto. Največ uspeha so imele DSSS, ki so nastopile kar z dvema ekipama.

Končni vrstni red:

1. DSSS I
2. Vzdrževanje
3. Kovačnica
4. Verigarna
5. Sidrne verige
6. DSSS II

NAMIZNI TENIS

Oktobra je bilo v osnovni šoli v Radovljici občinsko sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu. Udeležilo se ga je skupno deset žensk in enaindesetdeset moških, od tega iz Verige le ena ženska in petnajst moških. Tekmovanje je organiziralo športno društvo Partizan Mošnje.

Naši igralci so se kljub razmeroma slabi udeležbi dobro odrezali, saj so moški ekipno zmagali, skupna zmagala — moški in ženske — pa je prav tako pripadla Verigi.

Za zmago imajo največ zaslug igralci v kategoriji nad štirideset let in pa edina ženska, ki je bila v posamični kon-

kurenci druga v kategoriji do štirideset let, prav tako pa je bila odlična tretja kot ekipa.

Rezultati:

Ženske do 27 let:

1. Perko Metka, VVZ Radovljica
2. Dopona Nevenka, PTT Radovljica

Ženske od 27—40 let:

1. Šifrer Ana, LIP Bled
2. Pogačnik Milojka, Veriga
3. Vingust Marjeta, Iskra Lipnica

Ženske nad 40 let:

1. Cerkovnik Polona, Lip Bled

Ženske ekipno:

1. LIP Bled
2. VVZ Radovljica
3. Veriga Lesce

Moški do 27 let:

1. Belec Stane, HTP Bled
2. Vida Srečko, Gorenje Radovljica
3. Petkovič Vladimir, ŽP Lesce
5. Oman Miro, Veriga

14. Kupljenik Tomaž, Veriga
18. Kolarič Peter, Veriga
19. Erman Andrej, Veriga
23. Dimič Dušan, Veriga

Moški od 27 do 40 let:

1. Vidmar Tomaž, Gorenje Radovljica
2. Praprotnik Filip, Elan Begunje
3. Kunstelj Štefan, GG Bled
10. Pogačnik Milan, Veriga
25. Prešeren Ljubo, Veriga
27. Torkar Mitja, Veriga

Moški nad 40 let:

1. Cilenšek Alojz, Veriga
2. Vidic Miha, Veriga
3. Ferjan Gabrijel, Veriga
7. Zajc Stane, Veriga
9. Gros Polde, Veriga
10. Ravnik Jože, Veriga

Moški ekipno:

1. Veriga Lesce
2. Elan Begunje
3. Gorenje Radovljica

Ekipno skupaj:

1. Veriga Lesce	89 točk
2. LIP Bled	50 točk
3. Iskra Lipnica	21 točk

Za nami je peto srečanje folklornih skupin SOZD SŽ

5. srečanje folklornih skupin SOZD SŽ je 18. septembra organizirala KOOZS Veriga Lesce, ki je v ta namen imenovala 5-članski pripravljalni odbor. Sestavljali so ga člani kulturne komisije pri KOOZS in člani KPD Veriga. Ta odbor je v okviru sprejetega programa pripravil srečanje od začetka do konca. Na letošnjem srečanju so sodelovale folklorna skupina Bratstvo z Raven na Koroškem in folklorna skupina KPD Prežihov Voranc, prav tako z Raven. Letos je prvič sodelovala še folklorna skupina iz železarne Štore, železarno Jesenice pa so zastopali upokojenci folklorna skupina Koroška Bela. V goste smo tudi letos povabili folklorno skupino SPD Zarja iz Železne Kaple. Sodelovali sta tudi obe folklorni skupini KPD Veriga Lesce.

Srečanje se je začelo v zgodnjih popoldanskih urah s sprejemom folklornih skupin pred Verigo v Lescah, kjer smo jih pogostili s kosilom v naši okrepčevalnici. Ob 16. uri smo formirali povorko folklornih skupin. Na čelu je sodelovala godba na pihala iz Gorij. Za njo so se zvrstile vse folklorne skupine s kočijami in napisi. V spreved po blejskih ulicah se je priključila še folklorna skupina iz Ribnega.

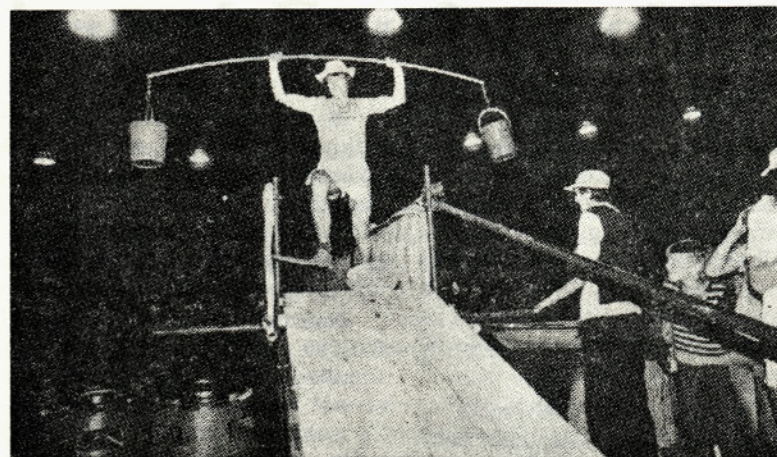
Po končanem sprevedu folklornih skupin, ki so to jesensko soboto popestrile Bled, so se FS pripravile na osrednji nastop v festivalni dvorani. Začetek nastopa FS je napovedal tov. Janez Fajfar, ta je nastop vodil tudi do konca. Pred samim nastopom je tov. Martin Horvat, predsednik KOOZS Veriga pozdravil vse nastopajoče FS in goste ter spregovoril o pomenu kulturnih srečanj delavcev SOZD SŽ. Ta kulturna manifestacija je bila obenem tudi osrednja kulturna prireditev v okviru občine Radovljica v predkongresni aktivnosti ZSS.

Obiskovalce v dvorani je najprej razveselila FS Bratstvo z bosansko-muslimanskimi plesi iz okolice Travnika. Za njimi se je predstavila FS KUD Pre-

žihov Voranc z izvirnimi plesi iz okolice Raven na Koroškem. Obe FS sta poželi velik aplavz in ustvarili veselo vzdušje v skoraj nabito polni dvorani. Kot tretja se je predstavila prvič na Gorenjskem FS železarne Štore, ta je obenem najmlajša skupina, saj deluje komaj eno leto, za seboj pa ima štiri nastope v javnosti. Tukaj se je predstavila kar s petimi plesi. Največ aplavza pa je požela FS društva upokojencev z Javornika-Koroška Bela, ki se je predstavila s spletom gorenjskih plesov. Kot predzadnja FS se je predstavila mladinska FS SPD Zarja iz Železne Kaple. S tem društvom onkraj meje naše KPD sodeluje že od samega začetka, to je od leta 1972. Kot zadnja FS se je predstavila z venčkom gorenjskih plesov starejša folklorna skupina KPD Veriga Lesce. Ta je zaključila program s poskočno polko, ki so se ji pridružile vse ostale FS, in tako je na odru postalo pisano in veselo kot nikoli prej. Po končanem nastopu je predsednik KOOZS Veriga podelil vsem nastopajočim FS priznanja in šopke rdečih nageljnov ter se jim zahvalil za prijeten večer in sodelovanje.

To srečanje je bilo organizirano s sodelovanjem Turističnega društva Bled in v okviru kulturne akcije ZS Radovljica, zato je bil tudi obisk tako uspešen in zadovoljiv. Srečanje se je nato nadaljevalo pozno v noč, kjer so se plesalci povsili in se pogovorili o tem in onem v gostilni Kunstelj v Radovljici. Tako se je v okviru kulturne aktivnosti SOZD SŽ končalo še eno uspešno srečanje delavcev ljubiteljske kulture. Žal so bili sedeži v prvih vrstah spet prazni, to so tisti sedeži, ki so bili rezervirani za predstavnike družbenopolitičnih organizacij, samoupravne organe SOZD SŽ, krajevne skupnosti in občine ter seveda tudi individualne poslovodne organe, saj so v današnji gospodarski situaciji najbrž še kako potrebni kulturne sprostitev oziroma obogatitve.

Jože Hozjan

Tudi za raznašanje mleka je bila potrebna spretnost

Gorenjske igre brez meja

Letno kopališče v Kranju je bilo tokrat prizorišče prvih gorenjskih iger brez meja. Organizator društvo Modrina je k sodelovanju pritegnil aktivnejše mladinske organizacije iz vseh gorenjskih občin. Med sodelujočimi ekipami je bila tudi leška Veriga kot predstavnik radovljiške občine.

Kljub temu, da so bile zaradi vremena igre dvakrat odpovedane, je bilo zanimanje ogromno, saj so bile tribune nabito polne mlajših in starejših obiskovalcev. K dobremu vzdušju je pripomogel ansambel Čudežna polja, ki je s svojo interpretacijo nepozabnih Beatlov dobesedno zazibal množico mladih v ritmu glasbe. Torej vzdušje, kakršnega si je moč samo zažele! Iz publike so posebej izstopali naši navijači, ki so s transparenti in drugimi navijaškimi pripomočki bodrili svojo ekipo.

Leščani smo startali slabo. V igri gremo na morje nam je veslanje povzročilo obilo preglavic. »Slab začetek — dober konec«, smo se tolažili. Napoved se je kar uresničila. V igrah: brodolomci in opice, hitri natak, zapozneli mlekar smo bili najboljši. Vrstni red na lestvici se je vseskozi menjal in verjetno bi bili prvi, če ne bi bilo igre gostov lokostrelcev Podržaja in Tomazina, ki sta naši ekipi prinesli le dve točki. Zmagali so Tržičani, drugi so bili Jeseničani, tretji Verigarji, četrti Škofjeločani in zadnji Kranjčani.

Priznati moramo, da so bile igre dobro zamišljene, da pa se je med samim potekom pokazalo več pomanjkljivosti glede pravil, organizacije in rekvizitov. Pravega zaključka iger ni bilo, tako da gledalci pa tudi tekmovalci niso vedeli, ali je konec ali pa je le intermezzo pred nadaljevanjem. Zato na koncu tudi razočaranje naših gledalcev in tekmovalcev, ki so nedvomno pričakovali več. No, skušajmo opravičiti organizatorja, da so bile te igre prvič in da se na napakah učimo.

Kljub vsemu pa je naša želja, da bi se take igre prihodnje leto ponovile, da bi bili tudi mi prisotni in da bi seveda organizacija bila boljša.

B. A.

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

tozd Verigarna: Kovač Milojka, Mičič Franjo, Jekovec Milan
tozd TIO: Hozjan Brane
tozd Kovačnica: Nedeljko Srboj, Matijašević Ilija
Splošni sektor: Papler Terezija

Prišli iz JLA:

tozd Orodjarna: Bratuša Miran

Prenehali z delom:

tozd Sidrne verige: Vovčak Franc
Finančni sektor: Dacar Marija
Tehnični sektor: Vester Rozika

Odšli v JLA:

tozd TIO: Medić Salih, Oštir Franc
tozd Verigarna: Kosi Vladimir
tozd Vzdrževanje: Bregar Aleš, Gregor Klemen

Rodili so se:

Tajnikar Franciju iz tozda Vzdrževanje hči Tanja
Lukman Viktorju iz tozda Orodjarna sin Klemen
Bezenšek Olgi iz tozda TIO sin Mitja
Fister Lovru iz tozda Verigarna sin Daniel
Srebernak Marjanu iz tozda Verigarna sin Matej

kadrovska služba

NESREČE PRI DELU

V mesecu oktobru so se ponesrečili 3 delavci, in sicer:

Hvala Armin	TOZD Vijakarna
Košak Franjo	TOZD Verigarna
Šebat Janez	TOZD Sidrne verige

Ambulanta prve pomoči je posredovala 545-krat v naslednjih primerih:

Urezi in ubodi	20-krat
Opekline	10-krat
Udarnine, stiskanine	17-krat
Odrgrnine, razpoke	33-krat
Glavoboli, zoboboli	118-krat
Tujki v očeh	12-krat
Želodčne bolečine	43-krat
Prehladi, bolečine grla	22-krat
Previjanje poškodb	90-krat
Merjenje krvnega pritiska	97-krat
Ostale intervencije	83-krat

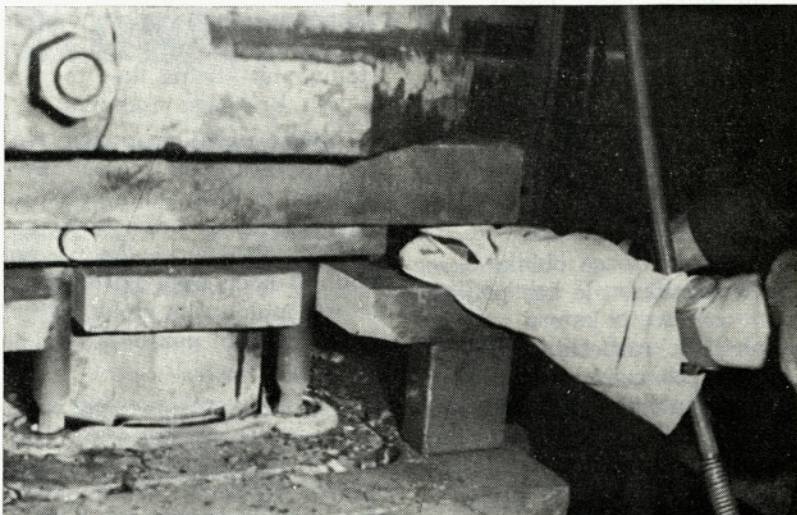
V mesecu oktobru nismo zabeležili nobenega začetnega požara.

Iz SVD

ZAHVALA

Vsem sodelavcem tozda Vijakarna in DSSS se prisrčno zahvaljujem za vso pozornost in dobre želje ob moji upokojitvi ter podarjena darila.

Vsem skupaj želim veliko delovnih uspehov in osebne sreče.
Rozka Vester

Pri izpenjanju obrezilnega orodja si je delavec resneje poškodoval prstanec na levi roki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Vinka Grlica se zahvaljujem tozdu Orodjarna za denarno pomoč namesto venca, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja.

hčerka Anica Pihler z družino

Srečno Mariji Dacarjevi!

Pred kratkim se je upokojila Marija Dacar, vodja finančno računovodskega oddelka.

Izpolnila je polnih 35 let delovne dobe v delovni organizaciji. Svojo finančno pot je začela v obdobju planskega gospodarjenja l. 1947 kot finančni manipulant. Nikdar ji ne bodo tonili v pozabo spomini na povojno delo za dvig storilnosti podjetja in za obnovo domovine. Poznala je složno in disciplinirano delo, zato ji ni bilo težko premagovati ovir slabih pogojev dela ter neštetokrat prekorajčiti predpisani delovni čas. Da je temu res tako, dokazuje dodatek za stalno prizadevanje, ki ga je prejela leta 1949. Od leta 1952 do 1965 je opravljala delovne naloge finančnega knjigovodja. Njeno strokovno, vestno in natančno delo ji je bila osnova za napredovanje v glavnega finančnega knjigovodja, leta 1976 pa so ji bile zaupane delovne naloge vodje finančnega računovodstva.

Njeno delovno področje je bilo predvsem vodenje finančnega računovodstva, ki jo je močno vključevalo v reševanje tekočih problemov. Vedno je znala strokovno svetovati in poiskati najracionalnejšo rešitev določenega problema. Tvorno je sodelovala pri organizacijskih spremembah in znala vključiti v prakso sistemske spremembe. Veliko je prispevala k ugledu finančnega sektorja.

Njeno delovno področje je bilo povezano s sodelovanjem v organih upravljanja ter v raznih odborih. Iz tega sledi, da ni bila samo človek preteklosti, ampak je z zadovoljstvom gledala tudi na sedanost.

Za svoje požrtvovalno in uspešno delo je prejela priznanja ob raznih jubilejnih obletnicah delovne organizacije.

In kakšno priznanje ji bomo dali mi, njeni sodelavci?

Ali se ji bomo znali primerno oddolžiti, se ji zahvaliti kot dobremu strokovnjaku — učitelju za njene tople človeške odnose? Izrekli ji bomo le iskreno besedico hvala z željo, da bi rada prihajala med nas in zdravo uživala sadove svojega dela.

Želimo ji še veliko lepih in zdravih let!

Sodelavci

RECEPT ZA RACIONALIZACIJO

Potrebujemo:

- 1 kos prijave za letovanje 2 oseb,
- 4 kose odraslih članov družine ali širšega sorodstva (dobra je tudi tašča),
- 1 do 4 porcije sitnobe,
- 1 kos žilice za goljufijo.

V zgodnjih poletnih mesecih prijaviš po receptu iz ene prejšnjih števil glasila 2 člana za letovanje v počitniškem domu. Na letovanje vzameš poleg prijavljenih članov še najmanj 2 neprijavljena »slepa« prostovoljca iz ožjega ali širšega sorodstva. Če je v počitniškem domu slučajno kdo od osebja toliko nesramen, da te vpraša, od kod slepi prostovoljci, ki niso prijavljeni, začneš na vso moč tarnati nad slabo hrano, počasno postrežbo in nad pičlimi obroki. Tako držiš v svojih rokah vse niti razprave, osebje v domu pa zgublja čas z dokazovanjem, opravičevanjem in dodatno kuho, ti pa svoje slepe prostovoljce »prešvercaš« do kraja dopusta. Konec koncev, kaj pa koga briga, če si se prostovoljno odločil za slabši počitniški stanovanjski standard, tisti v domu naj raje pazijo, da ne boš razbojnal, kako malo in slabo si jedel na dopustu.

F. Č.

SEDMO SREČANJE GLEDALIŠKIH SKUPIN SOZD SLOVENSКИH ŽELEZARN

Kultura si s težavo utira pot. Res je, da bi lahko govorili o nekem napredku v samoupravnem načrtovanju kulture, o razvoju kulture dela, o samoupravni preobrazbi kulturnoumetniškega amaterizma, o prodoru dobre knjige med delavce in o aktivnosti neomajnih navdušencev, ki jih imenujemo animatorji kulture. Vendar je vse to še daleč od tistega, kar želimo in kar objektivno moremo pa tudi moramo.

Letos je bilo že 7. srečanje gledaliških skupin, katere pokrovitelj oziroma organizator je bila letos železarna Jesenice. Dne 22. 10. 1982 je bil sprejem in pozdrav gostov iz sozda Slovenskih železarn v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi. Nato je bil ob 18. uri v cerkvi sv. Marka recitatorski večer z naslovom »Recital o Prešernu«. Sodelovali so recitatorji iz železarne Ravne, železarne Štore, Žične Celje, Verige Lesce in železarne Jesenice. Nas sta na tem večeru zastopala igralca iz DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega. Ob recitiranju Prešernovih pesmi je sodeloval tudi moški oktet DPD Svoboda France Prešeren z Breznice, ki je zapel nekaj pesmi in še bolj ubrano obsoju sveč s pesmijo »Luna sije, kladvo bije« povzdignil Prešernove pesmi, vredne našega velikega pesnika.

Ta recital je bil namenjen predvsem vodilnim delavcem delovnih organizacij sozda SŽ in predsednikom sindikalnih konferenc. Organizator je menil, da so te strukture delavcev v današnji gospodarski situaciji zelo obremenjene z delom in da bi jih s takšnim večerom nekoliko razvedrili, s tem pa bi jih tudi približali kulturnim dejavnostim v sozdu SŽ. Žal se kljub organizatorjevemu lepemu namenu le-ti niso odzvali.

V soboto, 23. 10. 1982, je bilo srečanje gledaliških skupin. Te so nastopale:

v Ribnem KUD Prežihov Voranc Ravne na Koroškem z igro Prežih-Šipek »Svetneči Gasper«;

na Breznici amatersko gledališče T. Čufar Jesenice z igro Ivo Brešan »Smrt predsednika hišnega sveta«;

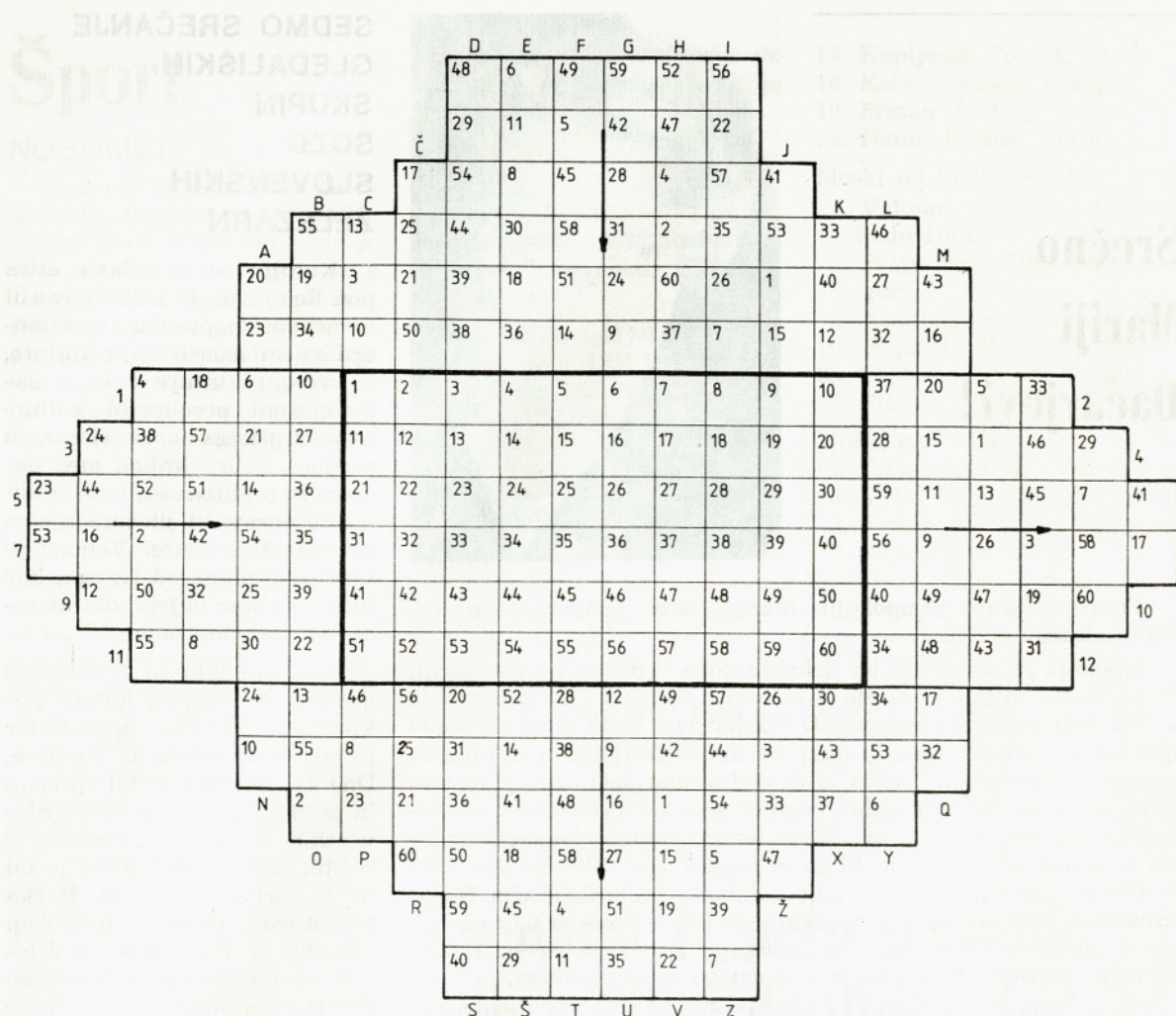
v Dovjem nas je zastopala DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega z igro Ivan Potrč »Krefli«.

Na Jesenicah se je z igro »Vrnitev« Ferda Kozaka predstavilo amatersko gledališče Železar Štore.

Zaključek srečanja in tovariški večer vseh udeležencev je bil v hotelu Pošta na Jesenicah. Plakete in priznanja s tega srečanja je podelil predsednik IO konference sindikata tov. Štefan Ščerbič.

Upamo, da bomo taka srečanja kljub stabilizaciji še imeli.

Konferenca OOZS
Komisija za kulturo

Vsaka številka pomeni isto črko v vseh likih. Pri pravilni rešitvi dobite v srednjem kvadratu besedilo, katero je rešitev današnje križanke. Rešitve pišite v smeri puščic!

Navpično:

A — Vidic Janez B — uprava javne varnosti C Žid Č — potreba, nujnost D — dodaten obrok hrane E — zastanek F — otroška igra s ploščicami G — izdelki Vijakarne H — denarni dodatek za dopust I — epska pesem žalostne vsebine J — pevka Ukrađen K — nemški standard L — Benjamin M — Vojko Vidmar N — kadmijski — O Jurij P — Boksarji savez Jugoslavije R — kraj blizu Umaga S — izdelki Vijakarne Š — dobro ime, slava T — izdelek Verigarne U — Nevenka (domače) V — podaja Z — krasota Ž — škotsko narodno glasbilo X — naš interni standard Y — spoj, zveza Q — neznanec

Vodoravno:

1 — večja skupina dreves 2 — obok, nebesni lok 3 — mesto ob Savinji 4 — vaje, treningi 5 — napovedovalec Pikl 6 — vrsta krokodila 7 — stara celina 8 — prebivalec puščave 9 — naš dirigent Anton 10 — originalne zamisli 11 — del obraza 12 — špage

Izžrebani reševalci naše zadnje križanke: prva nagrada 170 din Janez Praprotnik, druga nagrada 110 din Branko Barber in Ivanka Dijak, tretja nagrada 80 din Marjana Atanasova in Janez Pogačnik.

Spored kina Radovljica

OD 2. 12. DO 29. 12. 1982

TAJNA AKCIJA
italijanski barvni kriminal. film
2. 12. ob 20. uri, 5. 12. ob 18. uri

ROŽA
ameriški barvni film
3. in 5. 12. ob 20. uri

VODJA APAČEV
nemški barvni film
4. 12. ob 18. uri, 7. 12. ob 20. uri

VSI SMO BILI HIPIJI
ameriški barvni film
4., 6. in 8. 12. ob 20. uri

MEČ
hongkonški barvni film
9., 13. in 15. 12. ob 20. uri

ALI JE PROSTOR
ZA LJUBEZEN
ameriški barvni film
10. in 12. 12. ob 20. uri

ZLOČIN V ŠOLI
jugoslovanski barvni film
11. 12. ob 18. uri, 14. 12. ob 20. uri

MEŠČAN KAŽBAH
avstralski barvni film
11. 12. ob 20. uri, 12. 12. ob 18. uri

ŠTIRJE ASI
italijanski barvni western film
16. in 18. 12. ob 20. uri, 19. 12. ob 18. uri

PRIVATNE URE
ameriški barvni zabavni film
17. in 19. 12. ob 20. uri

PAZI, DA NE BO GNEČE
italijanski barvni zabavni film
18. 12. ob 18. uri, 21. 12. ob 20. uri

ROKERJI
ameriški barvni zabavni film
20. in 22. 12. ob 20. uri

KRVAVA PLAŽA
ameriška barvna grozljivka
23. in 30. 12. ob 20. uri, 26. 12. ob 18. uri

VELIKA IGRA
ameriški barvni film
24. in 27. 12. ob 20. uri

TA AMERIKA, II. del
ameriški barvni film
25., 26. in 29. 12. ob 20. uri

LEV V SRCU
jugoslovanski barvni zabavni film
25. 12. ob 18. uri, 28. 12. ob 20. uri

PETROV ZMAJ
ameriški barvni otroški film
30. 12. ob 15. in 17. uri

MATERI

Ob ognjišču sklonjena bediš,
čez zgubane in žuljave roké
volnena nit drsi. Kakor da
zate počitka ni, le delo poznaš
in vsakdanje skrbi. Spomin mi
seže v otroška leta: kruhove
hlebčke si nam delila, ko si
jih vzela iz peči. Na klopi
smo nestrpnost čakali, da se
kruh ohladi. Uspavanke si nam
pela, pravljice govoriti si znala.
Premalo beseda je: hvala za
življenje, za vse, kar si dala!
Ob ognjišču sklonjena bediš,

pozna
ura je že. Gotovo boš za vnuka
spletla nogavičke še, da ga
zebljo ne bo,

da mu bo toplo...
Jana Beravs

Rumeni raz v Mali Cini

Za nama so štirje žalostni, deževni dnevi. Iz šotora sva se preselila v avto. V njem preživiva dan in prespiva noč, ker sva edino pod pločevinasto streho na suhem.

Nedelja je in na parkirnem prostoru pri koči Auronzo, na višini 2.300 metrov, pod južnimi ostenji Treh Cin, naju končno pozdravi sončno jutro. Toda upanje na trajno izboljšanje vremena se kmalu razblini v kopastih oblakih, ki se kot gobe po dežju pojavljajo na jugu. Kljub vsemu se odločiva, da greva nekaj splezat. Navpični »Rumeni raz« v Mali Cini bo primerna tura za ne preveč zanesljivo vreme.

Ob osmih zjutraj kreneva proti steni. Sprehajalna pot, ki obkroži masiv Treh Cin, je že preplavljena z množico planincev in izletnikov. Nekaj časa hodiva v njihovi družbi, nato pa zavijeva navzgor, naravnost pod vznožje navpičnega raza, ki zbuja pozornost s svojo značilno rumeno barvo.

Pri vstopu je že naveza dveh tirolskih plezalcev. Prvi med njima je ravno zlezal vstopni raztežaj, ko sva tudi midva pripravljena. V prvem raztežaju, ki ga tvori mestoma previsna zajeda, so oprimki zlizani od

prstov predhodnih plezalcev, saj je to najbolj plezana smer v skupini Treh Cin. Z majhnega stojišča splezava čez slikovit previs, nakar prideva v lažji svet. Dve dolžini plezava v desnem boku raza, nakar sledi zračna prečka nazaj na raz. Pogled pod nogami izginja nekam v prazno, ker vznožja stene zaradi previsov sploh ni videti. Nadaljujemo navzgor po razu, ki se upira s težavami najvišje stopnje in pravo dolomitsko izpostavljenostjo.

Medtem so se oblaki okrog naju zgrnili v nič kaj prijazno črno zaveso, iz katere se lahko vsak hip razbesni neurje. S stojišča se oziram navzdol na krožno pot, ki je še vedno polna ljudi. Mnogi se ozirajo navzgor, saj jim najino plezanje po razu nudi atraktiven prizor.

Dosegla sva vrh stene. Hitro se razveževa in pospraviva plezalno »ropotijo«. Prečiti mora-

va še kakih sto metrov po zračni polici na rob zahodne stene. Od tu naju čaka še nekaj vrvnih dolžin spusta preko stene, saj Mala Cina nima šibke točke, kjer bi lahko pripeljala na vrh normalna pot.

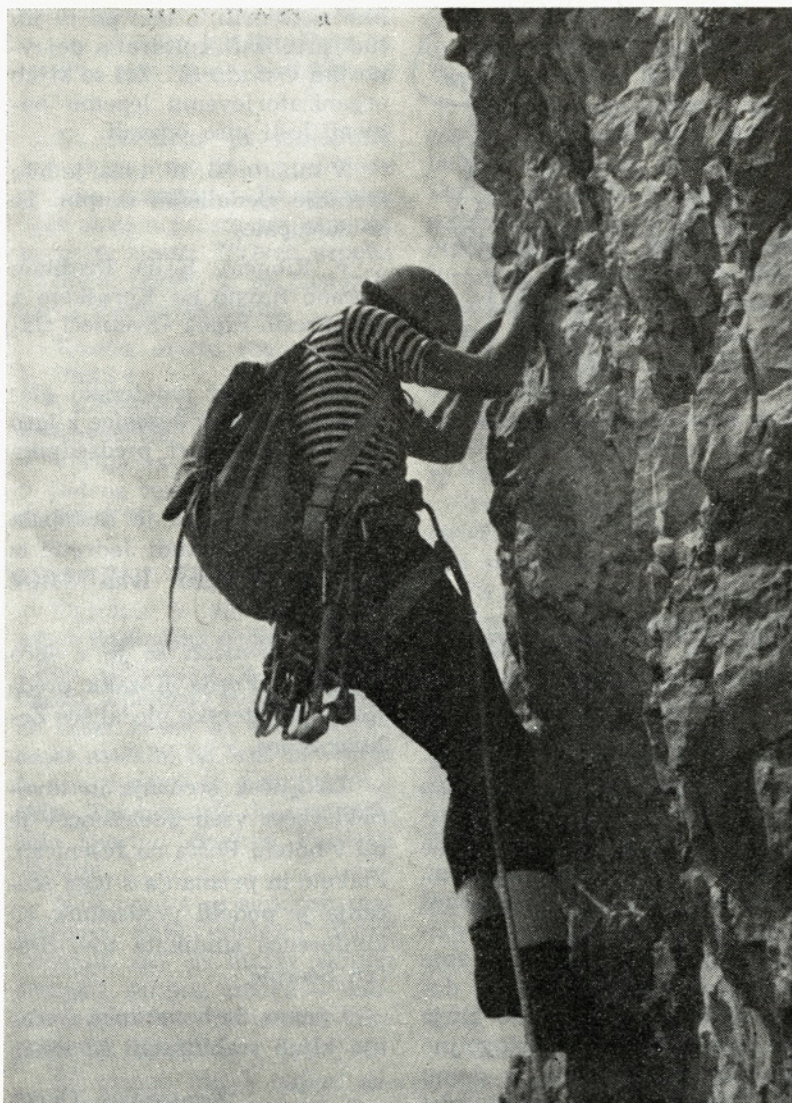
Pri prvem spustnem klinu razvijeva še drugo vrv in obe skupaj izgineta v globino. Šele dvesto metrov nižje lahko spet stopiva na »trdna tla«, to je v grušču kratkega ozebnika.

Hitiva nazaj proti koči Auronzo. Nekaj časa sva celo prepričana, da bova suha prišla do nje. Vendar se vreme tudi danes ne »izneveri«. Že na pol poti do koč naju pošteno namoči popoldanska ploha, najbrž zato, da ne bi pozabila, kdaj je zadnjič deževalo.

Opomba: Vzpon prek »Rumenega raza« v Mali Cini (2.857 m) v italijanskih Dolomitih (350 m, težavnost VI-), plezala Željko Perko (AO Tržič) in Zvo- ne Andrejčič 25. 7. 1982.

Z. Andrejčič

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga, n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Zdenka Arh, Božena Vidic, Dora Tonejc, Marjan Stiperski in Mitja Torkar. Odgovorni urednik Mitja Torkar. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana

V dolomitski vertikali